

Existoval král David?

Minulý týden jsem viděl v televizi na kanálu Discovery část dokumentárního filmu o archeologii. Nějaký rádoby-vědec tam horečně tvrdil, že: „Neexistuje žádný důkaz o tom, že by biblický David nebo Šalamoun existovali.“ To mě velmi zarazilo a kanál Discovery u mě rázem ztratil velkou část kreditu, že takovou osobu pustili ke kameře. Žádný seriózní vědec, který o dané problematice ví podrobnosti, by si takovou větu nedovolil vypustit z pusy, obzvláště ve světle archeologických objevů posledního století. Máme tedy nějaké mimobiblické důkazy o existenci krále Davida?

Na začátek jen drobné upřesnění. Existují, hrubě vzato, tři skupiny nebo též školy archeologů. První jsou tzv. bibliční archeologové – vědci, kteří věří biblickému záznamu tak, jak je. V případě Davida by tedy šlo o významného slavného krále, jehož vliv sahal až k řece Eufratu (2. Samuelova 8,3). Druhou jsou takzvaní bibliční minimalisté, kteří věří, že biblický záznam má určitý historický podklad, ale je legendarizován, tedy značně přehnaný. Biblický minimalista by o Davidovi řekl, že to byl drobný nevýznamný král, vládl malému kmenovému království zabírajícímu pár údolí okolo Jeruzaléma, bez jakéhokoli vlivu na vysokou politiku té doby. Bibliční kritici pak naopak Bibli nevěří a snaží se ji zpochybnit. Pro biblického kritika žádný David prostě neexistoval, protože se nenašel hrob s nápisem král David nebo pečeť s jeho podpisem. A bez větší nadsázky lze říct, že kdyby se našel, tak bibliční kritici začnou vymýšlet teorie o tom, že je to podvrh, nebo že to mohla být jen jiná osoba stejného jména.

Důkazy o králi Davidovi, stejně jako Šalamounovi, jsou důkazy nepřímé. Skutečně se nenašel Davidův hrob či tabulka s podpisem. Podle biblické chronologie žil David zhruba okolo roku 1000 před našim letopočtem (1). Dovolím si zmínit tři nálezy, které nezaujatého pozorovatele musí minimálně přivést k zamyšlení.

V roce 1993-1994 byla při vykopávkách města Dan na severu Izraele nalezena kamenná stéla (popsaná pamětní deska z kamene) napsaná ve staroaraméjském jazyce. Pochází z 9. století př.n.l. a jejím nejpravděpodobnějším autorem byl syrský král Chazael (Hazael – překlad Bible kralické), který panoval od roku 842/3 př.n.l. - viz např. 1. Královská 19,15. Částečně poškozený text vychvaluje vítězství syrského krále (v textu není jeho jméno čitelné) nad králem Izraele (jméno poškozeno) a jeho spojencem (jméno opět nečitelné) z „Domu Davidova“. Dům Davidův je ustálená fráze používaná i v Bibli k označení Davidovy královské dynastie. Jde o první mimobiblickou zmínku o Davidově dynastii. Po objevení stély se ozývaly hlasy (zejména biblických kritiků) označující ji za padělek, nicméně její věrohodnost byla opakovaně potvrzena a je nyní vědeckým světem uznávána. Vzhledem k poškození textu nelze izraelského a judského krále identifikovat se stoprocentní jistotou. Z jména izraelského krále se zachoval konec „-ram“, ze jména judského krále konec „-yahu“, což může dost dobře naznačovat, že šlo o spojenectví izraelského krále Jórama (Jorama – překlad Bible kralické) a judského Achazjáša (Ochoziáša – PBK) a jejich porážku Chazaelem (Hazaelem - PBK), jak uvádí 2. Královská 8,26-28. Achazjáš se totiž v originálním textu píše jako „Ahaziahu“. Preciznost biblického textu se v tomto světle jeví pozoruhodná!

Druhým důkazem je tzv. Měšova stéla (zvaná též Moabitská stéla nebo kámen) nalezena v roce 1868 v ruinách Dibon, dávného hlavního města Moabu anglickým misionářem Frederickem Kleinem. Původně byla celistvá, nicméně místní domorodci ji rozbili na několik kusů, když se hádali, komu vlastně bude patřit. Na jejím třicátém prvním řádku, žel jako naschvál právě jedním z těch rozbitých, autor - moabský král Měša - popisuje ze svého pohledu vítězné tažení popsané v Bibli v 2. Královské 3. kapitole. Zmiňuje zde oblasti, které

dobyl na předchozím majiteli, jehož označuje jako BT[X]WD. X je poškozené místo o velikosti jednoho písmene. Většina autorů se kloní k názoru, že chybějící písmeno je „D“, čímž by text znamenal „Dům Davidův“, skeptici pak namítají, že to může znamenat i „Dům Daodahův“. O takové osobě však žádné archeologické zmínky nemáme.

Třetím důkazem je reliéf faraona Šešonka I., na kterém se faraón pyšní úspěšným nájezdem do Palestiny, který uskutečnil v roce 925 př.n.l. Nápis se nachází v chrámu v Thébách. Šešonk se chlubí, že obsadil území jižního Judska a „výšiny Davidovy“. Termín „výšiny Davidovy“ patrně označuje oblast dnešní negevské pouště. Negevská poušť má charakter mírné pahorkatiny a leží ve výšce 370-520 metrů nad mořem. David se v této oblasti skrýval v době svého pronásledování Saulem. Přestože tato zmínka o Davidovi je z našich tří nejspornější, není nepředstavitelné, že oblast Negevu nesla v té době (vzhledem k historii Davidova pobytu tam) Davidovo jméno. Řada badatelů pak faraona Šešonka I. ztotožňuje s biblickým faraónem Šišakem (Sesákem – PBK), o kterém se zmiňuje 1. Královská 14,25-26. E. Thiele vládu krále Rechabeáma (Roboáma – PBK) datuje do let 931 to 914 př.n.l. Opět pozoruhodná shoda s datováním nájezdu krále Šešonka!

Prostor tohoto článku jsem již vyčerpal, a tak nebudu psát o nových nálezech budov z doby krále Davida v Jeruzalémě, nálezu měděných dolů v oblasti, ze které měl měď dostávat král Šalamoun, a o znovuobjevení měst jako Meggido, možná někdy příště. Archeologie nám jen ojedinele naservíruje na talířku cedulku s jménem a podpisem. Přesnost biblické časové osy a posloupnosti králů ve srovnání s assyrskými a egyptskými záznamy je však natolik výborná, že můžu s klidným svědomím napsat, že archeologické nálezy podporují Bibli a nikoli odmítavá tvrzení kritiků. Pokud má Bible pravdu v těch historicky ověřitelných skutečnostech, stojí za to se zamyslet, zda ji nemá i v ostatních věcech, které nám představuje. To však již ponechávám na zvážení Vám, čtenářům.

(1) různí autoři uvádějí začátek Davidovy vlády různě, od r. 1085 či 1046, 1041 až po 980 př.n.l. Vycházíme z chronologie E. Thieleho, který Davidovu vládu dává do let 1010-970 př.n.l.

napsal: Ondřej Fischer, MUDr., Olomouc, 9/2013

Zdroje:

K.A. Kitchen, On the Reliability of the Old Testament, 2003

McKenzie, Steven L. King David: A Biography. Oxford, 2000

Thiele, Edwin R. The Mysterious Numbers of the Hebrew Kings, 1994

Athas, George, The Tel Dan Inscription: A Reappraisal and a New Interpretation, 2005

Relief and Stelae of Pharaoh Shoshenq I: Rehoboam's Tribute, c. 925 BCE". COJS, 2009

<http://theophilogue.com/2009/04/24/extrabiblical-evidence-for-king-david/>

<http://www.biblicalarchaeology.org>

<http://en.wikipedia.org>

obrázky: [wikimedia.commons](http://commons.wikimedia.org)